

MUHASEBE VE FİNANSAL RAPORLAMA

ÖZET NOT

1. Tasarruf Değeri : Reeskont işlemi : **DÖNEMSELLİK**
2. Gerçeğe uygun, Doğru dürüst bilgi, Grupların değil toplumun çıkarları gözetilmesi: **SOSYAL SORUMLULUK KAVRAMI**
3. Vadeli çeklerin senet olarak kaydedilmesi: **ÖZÜN ÖNCELİĞİ**
4. Yabancı Paralı İşlemler : **PARAYLA ÖLÇÜLME KAVRAMI**
5. Karşılık Gideri ve Yedek ayırma : **İHTİYATLILIK KAVRAMI**
6. Gelecek Aylara/Yıllara Ait Giderler/Gelirler (Dönem ayırıcı): **DÖNEMSELLİK KAVRAMI**
7. Gelir / Gider Tahakkukları: **DÖNEMSELLİK KAVRAMI**
8. KDV maliyete EKLENMEZ. : **MALİYET ESASI KAVRAMI**
9. Alış bedeli+ Alış Giderleri (komisyon, nakliye, sigorta, kur farkı, gümrük vergisi vb.) : **MALİYET ESASI KAVRAMI**
10. Çift taraflı kayıt esası ve 131 ORTAKLARA BORÇLAR ve 131 ORTAKLARDAN ALACAKLAR hesabı: **KİŞİLİK KAVRAMI**
11. Yabancı paralı işlemlerin TL olarak kaydedilmesi: **PARAYLA ÖLÇME KAVRAMI**
12. Geçerli bir sebep olmadığı halde muhasebe politikaların, yöntemlerin değişmezliği ve Mali tablolara karşılaştırılabilir özelliği katması: **TUTARLILIK KAVRAMI**
13. Bir bilgi belirtilmediğinde sonuç değişiyorsa o bilgi önemlidir. Bir gruptaki Diğer ile başlayan hesap, grup toplamının %20'sini geçiyorsa önemlidir ayrı hesaplarda veya dipnotlarda belirtilmelidir: **ÖNEMLİLİK KAVRAMI**
14. KREDİLİ (veresiye) mal satımı----- 120 ALICILAR
15. KREDİLİ (veresiye) mal alımı ----- 320 SATICILAR
16. Keşide edilen ÇEK ----- 103 VERİLEN ÇEKLER VE ÖDEME EMİRLERİ
17. Keşide edilen SENET----- 321 BORÇ SENETLERİ
18. Ciro edilen ÇEK ----- 101 ALINAN ÇEKLER
19. Ciro edilen SENET ----- 121 ALACAK SENETLERİ
20. Kredi kartı slipleri-----108 DİĞER HAZIR DEĞERLER
21. Kredi kartlı taksitli satışlar-----127 DİĞER TİCARİ ALACAKLAR
22. Faiz Giderleri----- 780 FİNANSMAN GİDERLERİ
23. Alımlarda kullanılan KDV-----191 İNDİRİLECEK KDV
24. Satımlarda kullanılan KDV-----391 HESAPLANAN KDV
25. Yasal yedekler (1 ve 2. Tertip yedek akçe) -----540 YASAL YEDEKLER
26. Ana sözleşme gereği kârdan yedek ayırma----- 541 STATÜ YEDEKLERİ
27. Genel kurul kararı ile kârdan yedek ayırma-----542 OLAĞANÜSTÜ YEDEKLER
28. Tahvil ihracı ----- 405 ÇIKARILMIŞ TAHVİLLER
29. Bono ihracı -----305 ÇIKARILMIŞ BONO VE SENETLER
30. Nominal değer altında bono ve tahvil ihracında nominal değer ile ihraç fiyatı arasındaki fark -----
308/408 MENKUL KIYMET İHRAÇ FARKI

31. Nominal değer üstünde hisse senetleri ihraç edilirse fark----- 520 HİSSE SENEDİ İHRAÇ PRİMLERİ

32. KDV mahsubunda

- Devletten Alacaklıysak ----- 190 DEVREDEN KDV
- Devlete Borçluysak ----- 360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR

33. Yabancı para alım kaydında 100 KASA hesabı hem alacaklı hem de borçlu olarak kullanılır. Tali hesaplarda paranın cinsi ayrıca takip edilir.

34. Kur Farkı

- Olumlu ----- 646 KAMBİYO KÂRLARI
- Olumsuz ----- 656 KAMBİYO ZARARLARI

35. Sayımda Fark Çıkarsa ve Nedeni O Gün Bulunamazsa

- Noksan : 197 SAYIM VE TESELLÜM NOKSANLARI
- Fazla : 397 SAYIM VE TESELLÜM FAZLALARI

36. Tahvil, Bono Alımı

- Özel-----111 ÖZEL KESİM TAHVİL, SENET VE BONOLAR
(Finansman Bonosu- X.AŞ tahvili)
- Kamu----- 112 KAMU KESİMİ TAHVİL, SENET VE BONOLAR
(Hazine bonosu ve Devlet tahvili)

37. Hisse senetleri nominal değer altında satılamaz. Alım satım kaydında nominal değer kullanılmaz.

38. Hisse Senedi alımı

- Amaç : Geçici ----- 110 HİSSE SENETLERİ
- Amaç: Yatırım ve ortak olma
 - X < %10----- 240 BAĞLI MENKUL KIYMETLER
 - %10 ≤ X ≤ %50 -----242 İŞTİRAKLER
 - X > %50-----245 BAĞLI ORTAKLIKLAR

39. Daha önce karşılık ayrılmış bir hisse senedi satılırsa;

- 110 HİSSE SENETLERİ ve 119 MENKUL KIYMET DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-) hesabını kapat
- Gelen parayı yaz (100 veya 102)
- Yorum yap
 - Yorum yaparken fazla gelen karşılık tutarı iptal edilir ve 644 KONUSU KALMAYAN KARŞILIKLAR hesabına yazılır.
 - Yorum yaparken karşılık tutarından daha fazla zarar oluşursa, fazla gelen zarar 655 MENKUL KIYMET SATIŞ ZARARINA hesabına yazılır.

40. Sipariş Avansı Verilirse

- Mal için-----159 VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI
- Duran varlık için ----- 259/269/279 VERİLEN AVANSLAR

41. Sipariş Avansı Alınırsa

- Mal için -----340 ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI
- Duran varlık için ----- 349 ALINAN DİĞER AVANSLAR

42. Bir maddi duran varlık satışında kar veya zararı bulmak için varlığın net değeri bulunur. Net değer üzerindeki bir fiyata yapılan satışlarda kar, Net değer altındaki bir fiyata yapılan satışlarda ise zarar vardır.

NET DEĞER: Kayıtlı Değer- Birikmiş Amortisman

43. Kârlı Duran Varlık Satışı → Amaç: Yenilemek ----- 549 ÖZEL FONLAR
→ Amaç: Kâr Etmek ----- 649 DİĞER OLAĞAN GELİR VE KÂRLAR

44. Gider Tahmini (Elektrik, Su, Doğalgaz vb.)-----373 MALİYET GİDERLERİ KARŞILIĞI

45. Gider ödeme aşamasında değilse -----381 GİDER TAHAKKUKLARI

46. Faiz Gelirinden gelir vergisi- Stopajı Kesintisi olursa-----193 PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE FONLAR

47. Faaliyet Giderleri → 750 Araştırma ve Geliştirme Giderleri
→ 760 Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri
→ 770 Genel Yönetim Giderleri

48. Amortisman Kayıt Yöntemleri → Direkt Yöntem
→ Endirekt Yöntem

49. Amortisman Hesaplama Yöntemleri → Normal (Eşit Tutarlı) Yöntem
→ Azalan Bakiyeler (Kalanlar) Yöntem

50. Kiralanan Yere Yapılan Harcama → Bakım - Onarım ----- 770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ
→ Değer Artırıcı ----- 264 ÖZEL MALİYETLER

51. Değer artırıcı harcamalar kiralık değil de sahibi olduğumuz bir duran varlığa yapılırsa varlığın maliyetine eklenir.

52. 1. Tertip yedek akçe= SAFİ KAR * %5 (SAFİ KAR: Dönem karı- geçmiş yıllar zararı)

ÜST SINIR: ÖDNEMİŞ SERMAYE * 0,20 (ÖDENMİŞ SERMAYE= Sermaye – Ödenmemiş sermaye)

53. Sürekli envanter yöntemine göre her satıştan sonra maliyet kaydı yapılır fakat aralıklı envanter yönteminde bu maliyet kaydı sadece yıl sonunda bir kez yapılır.

-----/-----
621 SATILAN TİCARİ MAL MALİYETİ XXX
153 TİCARİ MALLAR XXX
-----/-----

54. Birden fazla dönemi ilgilendiren gider; (6 aylık kira gibi)

- Vade başında ödeniyorsa veya tahsil ediliyorsa; **180/280/380/480 GELECEK....** ile başlayan hesap kullanılır.
- Vade sonunda ödenecek veya tahsil edilecekse; **181/281/381/481** TAHAKKUK hesabı kullanılır.

55. Hem Bilançoda hem de Gelir Tablosunda Olan Hesaplar

- a. Dönem Kârı Vergi ve Diğer Yasal Yük. Karşılığı Hesabı
- b. Dönem Net Kârı Hesabı
- c. Dönem Net Zararı Hesabı

56. Sonunda Gider Yazdığı Halde Gelir Tablosunda Değil, Bilançoda Yer Alan Hesaplar

- a. 180 Gelecek Aylara Ait Giderler
- b. 262 Kuruluş ve Örgütlenme Giderleri
- c. 263 Araştırma ve Geliştirme Giderleri
- d. 271 Arama Giderleri
- e. 272 Hazırlık ve Geliştirme Giderleri
- f. 280 Gelecek Yıllara Ait Giderler

57. Sonunda Gelir Yazdığı Halde Gelir Tablosunda Değil, Bilançoda Yer Alan Hesaplar

- a. 380 Gelecek Aylara Ait Gelirler
- b. 480 Gelecek Yıllara Ait Gelirler

58.

***** ARALIKLI ENVANTER YÖNTEMİNDE**

153 TİCARİ MALLAR	
Dönem başı stok +	Alış iskontolar +
Dönem içi alışlar +	Alış iadeleri
Alış giderleri	
Satış iadelerinin	
NET ALIŞLAR	

***** SÜREKLİ ENVANTER YÖNTEMİNDE**

153 TİCARİ MALLAR	
Dönem başı stok +	Alış iskontolar +
Dönem içi alışlar +	Alış iadeleri +
Alış giderleri +	SMM
malyeti	
DÖNEM SONU STOK	

$$\text{NET ALIŞLAR} - \text{DÖNEM SONU STOK} = \text{SATILAN MALIN MALİYETİ}$$

59. Örnek olarak 770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ Yansıtma işlemleri;

-----/-----		
632 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	XXX	
771 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ YANSITMA		XXX
-----/-----		
771 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ YANSITMA	XXX	
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ		XXX
-----/-----		

60. SORU TİPİNE GÖRE DEĞİŞMEYEN SABİT KAYITLAR

FAİZ TAHAKKUKU

FAİZ GİDERİ

FAİZ GELİRİ

780 FİNANSMAN GİDERLERİ	X	181 GELİR TAHAKKUKLARI	X
381 GİDER TAHAKKUK LARI	X	642 FAİZ GELİRLERİ	X

REESKONT

ALACAK SENETLERİ

BORÇ SENETLERİ

- Dönem sonu

- Dönem sonu

657 REESKONT FAİZ GİDERLERİ	X	*322 BORÇ SENETLERİ REESKONTU(-)	X
* * 122 ALACAK SENETLERİ REESKONTU(-)	X	647 REESKONT FAİZ GEİRLERİ	X

-İzleyen yıl (iptal kaydı)

-İzleyen yıl (iptal kaydı)

**122 ALACAK SENETLERİ REESKONTU(-)	X	657 REESKONT FAİZ GİDERLERİ	X
647 REESKONT FAİZ GEİRLERİ	X	* 322 BORÇ SENETLERİ REESKONTU(-)	X

501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE (-) X

500 SERMAYE X

SERMAYE TAAHHÜT KAYDI

654 KARŞILIK GİDERLERİ X

.....KARŞILIĞI (-) X

KARŞILIK AYIRMA KAYDI

(Aktifteki bir varlık için)

136 DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR X

321 BORÇ SENETLERİ X

**HATIR SENEDİ (Finansman senedi)
VEREN**

121 ALACAK SENETLERİ X

336 DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR X

**HATIR SENEDİ (Finansman senedi)
ALAN**

61. DÖNEM SONU İŞLEMLERİ ÖZET

- 690 DÖNEMK/Z-----ALACAK KALANI ----- KAR-----692 DÖNEM NET K/Z alacağına aktarılır.
- 690 DÖNEMK/Z-----BORÇ KALANI ----- KAR-----692 DÖNEM NET K/Z borcuna aktarılır.
- Dönem sonunda kurumlar vergisi karşılığı ayrılması;

691 DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI	XXX	
370 DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI		XXX

- Peşin Ödenen Verginin Dönem Sonu Kaydı

371 DÖNEM KARININ PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLERİ (-)	XXX	
193 PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE FONLAR		XXX

- Kurumlar vergisi beyanname kaydı (tahakkuk kaydı)

370 DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI	XXX	
371 DÖNEM KARININ PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE DİĞER YÜKÜM. (-)		XXX
360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR		XXX

62. AKTİFTE YER ALAN PASİF KARAKTERLİ HESAPLAR (Aktifi düzenleyici hesaplar)(-)

- 103 VERİLEN ÇEKLER VE ÖDEME EMİRLERİ
- 119 MENKUL KIYMETLER DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI
- 122-222 ALACAK SENETLERİ REESKONTU
- 124-224 KAZANILMAMIŞ FİNANSAL KİRALAMA FAİZ GELİRLERİ
- 129-229 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAK KARŞILIĞI
- 137 -237 DİĞER ALACAK SENETLERİ REESKONTU
- 139-239 ŞÜPHELİ DİĞER ALACAKLAR KARŞILIĞI
- 158-298 STOK DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI
- 199 DİĞER DÖNEN VARLIKLAR KARŞILIĞI
- 241 BAĞLI MENKUL KIYMETLER DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI
- 243 İŞTİRAKLER SERMAYE TAAHHÜTLERİ
- 244 İŞTİRAKLER SERMAYE PAYLARI DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI
- 246 BAĞLI ORTAKLARA SERMAYE TAAHHÜTLERİ
- 247 BAĞLI ORTAKLARA SERMAYE PAYLARI DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI
- 249 DİĞER MALİ DURAN VARLIKLAR KARŞILIĞI
- 257-268-299 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR
- 278 BİRİKMİŞ TÜKENME PAYLARI

63. DÖNEMSELLİK KAVRAMI GEREĞİNCE ÇALIŞAN KARŞILIK HESAPLARI

- 370 DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI
- 372 KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI
- 373 MALİYET GİDERLERİ KARŞILIĞI
- 379 DİĞER BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI

64. PASİFTE YER ALAN AKTİF KARAKTERLİ HESAPLAR (Pasifi düzenleyici hesaplar)(-)

- 302-402 ERTELENMİŞ FİNANSAL KİRALAMA BORÇLANMA MALİYETLERİ
- 308-408 MENKUL KIYMETLER İHRAÇ FARKLARI
- 322-422 BORÇ SENETLERİ REESKONTU
- 337-437 DİĞER BORÇ SENETLERİ REESKONTU
- 371 DÖNEM KARININ PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLERİ
- 501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE
- 580 GEÇMİŞ YILLAR ZARARLARI
- 591 DÖNEM NET ZARARI

65. İHTİYATLILIK KAVRAMI GEREĞİNCE ÇALIŞAN KARŞILIK HESAPLAR(-)

- 119 MENKUL KIYMETLER DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI
- 129-229 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAK KARŞILIĞI
- 139-239 ŞÜPHELİ DİĞER ALACAKLAR KARŞILIĞI
- 158-298 STOK DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI
- 199 DİĞER DÖNEN VARLIKLAR KARŞILIĞI
- 241 BAĞLI MENKUL KIYMETLER DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI
- 244 İŞTİRAKLER SERMAYE PAYLARI DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI
- 247 BAĞLI ORTAKLARA SERMAYE PAYLARI DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI
- 249 DİĞER MALİ DURAN VARLIKLAR KARŞILIĞI

6. BÖLÜM

1. "Finansal Tabloların Sunuluşu" Türkiye Muhasebe Standardı'na göre (tam set)finansal tablolar şunlardır;

- ✓ Bilanço
- ✓ Gelir Tablosu
- ✓ Özkaynak Değişim Tablosu
- ✓ Nakit Akış Tablosu ve
- ✓ Dipnotlar ve diğer açıklayıcı notlar.

2. Finansal tabloları kullananlar;

- Mevcut ve potansiyel yatırımcılar,
- Yöneticiler ve çalışanlar,
- Borç verenler,
- Satıcılar ve diğer tedarikçiler,
- Müşteriler,
- Hükümetler ve
- Kamu

3. Muhasebe bilgisinin taşınması gereken özellikler;

- ✓ Temel niteliksel özellikler
 - İhtiyaca uygunluk
 - Gerçeğe uygun şekilde sunum
- ✓ Destekleyici niteliksel özellikler;
 - Karşılaştırılabilirlik,
 - Doğrulanabilirlik,
 - Zamanında sunum ve
 - Anlaşılabilirlik

4. Nakit Akım Tablosu= TMS 7

- ✓ Esas Faaliyetler... DÖNEN V. + GELİR TABLOSU
- ✓ Yatırım Faaliyetleri.....DURAN VARLIKLAR
- ✓ Finansman Faaliyetleri.....BORÇ + SERMAYE (Pasif)

5. Finansal Tablo Kalemlerinin Tahakkukunda Kullanılan Ölçüm Esasları

- Tarihi Maliyet = Varlıklar elde edildikleri tarihte alımları için ödenen tutarları
- Cari Maliyet = Eşdeğer olan bir varlığın alınması
- Gerçekleşebilir Değer (Ödeme Değeri)= Bir varlığın elden çıkarılması halinde ele geçecek olan nakit
- Bugünkü Değer =iskonto edilmiş değer

6. Finansal Tablo Kalemlerinin Tahakkuku

- Borçların Tahakkuku
- Gelir ve Giderlerin Tahakkuku
- Varlıkların Tahakkuku

7. Sermaye piyasası muhasebe defteri

İşletmeler, muhasebe defter ve kayıtları ile hazırlanmış finansal tablolar arasındaki **ilişkiyi kurmak ve bir sonraki yıl** finansal tablolarının sağlıklı bir şekilde hazırlanmasını sağlamak üzere Sermaye Piyasası Muhasebe Defteri tutarlar.

8. (SPK'a göre) Halka açık ortaklıklar, yıllık finansal raporlarıyla bunlara ilişkin bağımsız denetim raporlarını,

söz konusu finansal raporların görüşüleceği genel kurul tarihinden **en az 3 hafta** önce; diğer işletmeler ise (TTK'a göre) genel kurulun toplantısından **en az 15 gün** önce uymak suretiyle bildirir.

9. Sermaye piyasası araçları bir borsada işlem gören işletmeler, yıllık finansal raporu ve bağımsız denetim raporların BİLDİRİMİ;

- Konsolide finansal **OLAMAYAN** hesap dönemlerinin bitimini izleyen **60 gün**,
- Konsolide finansal tablo **OLAN** hesap dönemlerinin bitimini izleyen **70 gün**

10. İşletmeler, **ara dönem finansal** raporlarını ise;

- Konsolide finansal tablo **OLMAYANLAR**, ilgili ara dönemin bitimini izleyen **30 gün**,
- Konsolide finansal tablo **OLANLAR**, ilgili ara dönemin bitimini izleyen **40 gün** içinde bildirir.

Ara dönem finansal tabloları sınırlı bağımsız denetime (incelemeye) tabi olduğu hallerde,

- Sermaye piyasası araçları bir **borsada işlem gören** işletmeler için **10 gün**,
- **Diğer** işletmeler için ise **15 gün** eklenir.

*** Faaliyet raporu ve finansal tabloların hazırlanmasında sorumluluk yönetim kuruluna aittir.

11. KAP'a veya Kurula yapılacak finansal rapor bildirimlerinin;

- Bağımsız denetimden geçmiş finansal raporlar için, kabulüne ve bildirimine dair yönetim kurulu kararının alındığı gün,
- Bağımsız denetimden geçmemiş finansal raporlar için ise, kabulüne ve bildirimine dair yönetim kurulu kararının alındığı tarihi izleyen ilk iş günü sonuna kadar yapılması gerekir.

12. Bildirimi yapılan finansal raporlar ile genel kurulda kabul edilen finansal raporlar arasında fark bulunması halinde, bağımsız denetim raporunun ve sorumluluk beyanının yeniden düzenlenmesi beklenmeksizin genel kurulda kabul edilen finansal raporların tekrar bildirimi ve ilanı zorunludur.

13. Finansal raporların internet sitesinde ilanı

- Finansal raporlarını kamuya açıklanmak üzere KAP'a bildiren işletmeler, yıllık ve ara dönem finansal raporlarını, internet sitelerinde en az 5 yıl süreyle kamuya açık tutulması zorunludur.

14. MUAFİYETLER

- a) Aşağıdakiler ara dönem finansal rapor düzenleme yükümlülüğünden muaftır;
- Sermaye piyasası araçlarının işlem sıraları 30 günden fazla süre ile durdurulan işletmeler,
 - Sermaye piyasası araçları borsa kotundan sürekli olarak çıkarılan işletmeler,
 - Faaliyetleri geçici durdurulan sermaye piyasası kurumları,
 - Tasfiye halinde bulunan işletmeler.
- b) Borsa İstanbul A.Ş. kapsamında 3 ve 9 aylık ara dönem finansal rapordan muaftır;
- Payları Gelişen İşletmeler Pazarında işlem gören işletmeler,
 - Piyasa Öncesi İşlem Platformunda İşlem Gören İşletmeler,
 - Sermaye Piyasası Araçları Borsanın İlgili Pazarında Sadece nitelikli yatırımcılar arasında işlem gören işletmeler,
 - Sermaye piyasası araçlarını sadece nitelikli yatırımcılara satan yatırım ortaklıkları ve
 - Paylarını halka arz etmek veya nitelikli yatırımcılara satmak üzere kurulmuş veya dönüşmüş olan ancak paylarının halka arzını veya nitelikli yatırımcılara satışını henüz gerçekleştirmemiş yatırım ortaklıkları
- c) Borsa İstanbul A.Ş. kapsamında ara dönem faaliyet raporundan muaftırlar.
- Payları Piyasa Öncesi İşlem Platformunda işlem gören işletmeler ve
 - Sermaye piyasası araçları bir borsada ve/veya diğer teşkilatlanmış pazar yerlerinde işlem görmeyen yatırım kuruluşları
- d) Borsa İstanbul A.Ş. kapsamında; 6 aylık ara dönem finansal tabloları (sınırlı bağımsız denetim) muaftır.
- Payları Gelişen İşletmeler Piyasası Listesinde yer alan işletmeler
 - Payları Serbest İşlem Platformu'nda işlem gören işletmeler

15. DENETİM TÜRLERİ

- Finansal tablo denetimi= Muhasebe açısından
- Uygunluk denetimi = Vergi, yasa açısından
- Faaliyet denetimi = Verimlilik açısından

16. DENETÇİ TÜRLERİ

- Bağımsız Denetçiler,
- İç Denetçiler
- Kamu denetçileri

*** IFAC (Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu)

17. BAĞIMSIZ DENETİM YAKLAŞIMLARI

- ✓ Geleneksel Denetim Yaklaşımı
- ✓ Risk Tabanlı Denetim Yaklaşımı
- ✓ Geleneksel Denetim Yaklaşımı

18. Geleneksel Denetim Yaklaşımı

- a) Planlama,
- b) Kanıt toplama,
- c) Kanıt değerlendirme
- d) Raporlama

19. Risk tabanlı denetim yaklaşımı

- Risk Değerlendirme,
- Riske Karşılık Verme
- Raporlama

20. Denetçinin denetim raporunda sunacağı görüşler;

- Olumlu görüş-Standart raporlama
- Olumlu görüş-Açıklayıcı ifade
- Şartlı görüş (sınırlı olumlu)
- Olumsuz görüş
- Görüş bildirmekten kaçınma

21. Risk Türleri

- ✓ İş hayatına ilişkin riskler,
- ✓ Hile riski ve
- ✓ Denetim riski

22. **Kabul edilebilir denetim riski**, denetçinin denetim sonrasında yanlış görüş belirtme olasılığını yani finansal tablolarda önemli bir yanlışlık olduğu halde olumlu görüş beyan etme olasılığını kabul etme derecesidir.

23. **Doğal risk**, iç kontrolün olmadığı varsayımı altında hesap sınıflarında bir yanlışlığın olma ihtimalini ifade eder.

24. **Kontrol riski**, kontrol riski, işletmenin iç kontrol yapısının olası hataları önleyememe veya mevcut hataları tespit edememe ihtimalidir.

25. **Denetim riski**, finansal tablolarla ilgili önemli yanlışlıklar olduğu halde denetçinin olumlu görüş belirtme olasılığıdır.

26. Denetim Riski Modeli

$$PDR = \frac{AAR}{IR \times CR}$$

PDR= Planlanan Tespit Riski

AAR= Kabul Edilebilir Denetim Riski

IR= Doğal Risk

CR= Kontrol Riski

27. Yönetim ve çalışanlar hileli davranışlara bir takım faktörlerin etkisinde kalarak yönelirler. Bu faktörler baskı veya teşvik, fırsat ve davranışı makul hale getirmedir. Üç faktörün bileşimi hile üçgeni kavramını oluşturur.

28. Toplanan kanıtların güvenilirliğini etkileyen unsurlar şunlardır:

- ✓ Kanıtın ilgili olması
- ✓ Kanıtın kaynağı
- ✓ Kanıtın zamanlılığı
- ✓ Kanıtın objektifliği

29. Pay senetleri borsada işlem gören şirketlerde, riskin erken tespit edilmesi için komite kurulması zorunludur. Komite, yönetim kuruluna her 2 ayda bir vereceği raporda durumu değerlendirir.

30. Denetçi, şirketin genel kurulunca seçilir. Görevden alma ve yeni denetçi atama davası, denetçinin seçiminin Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ilanından itibaren 3 hafta içinde açılır.

31. Faaliyet döneminin 4. ayına kadar denetçi seçilememişse, denetçi, yönetim kurulunun, her yönetim kurulu üyesinin veya herhangi bir pay sahibinin istemi üzerine, mahkemece atanır.

32. Denetçi olabilecekler

- Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik
- Yeminli Mali Müşavirlik Kanununa

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunca yetkilendirilen kişiler ve/veya ortakları bu kişilerden oluşan sermaye şirketi olabilir.

- Yardımcı denetçi } 3 yıl
- Denetçi } 3 yıl
- Kıdemli denetçi } 4 yıl
- Baş denetçi }

Denetçi olmak için isteyenlerin en az 3 yıl süreyle eğitim almaları şarttır. Denetçilikte 6 yılını doldurmayanlara kıdemli denetçi ve 10 yılını doldurmayanlara baş denetçi unvanı verilemez. Sorumlu ortak baş denetçi, bağımsız denetim kuruluşunda pay sahibi olup baş denetçi unvanını haiz ve bağımsız denetim çalışmasını kuruluş adına kendi kişisel sorumluluğu ile yürüten ve kuruluş adına bağımsız denetim raporlarını imzalamaya yetkili gerçek kişidir.

33. Denetim ekipleri

Denetim ekipleri üç denetçiden az olamaz. Ayrıca 3 kişi asıl denetçi dışında 3 yedek denetçi belirlenmelidir.

34. Denetçiler, denetçilik görevinden ayrılmalarından itibaren 2 yıl geçmedikçe son 2 yılda denetiminde bulunduğu işletmelerde ve bağlı ortaklıklarında kilit yönetici olarak görev alamazlar.

35. Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu Bakanlar Kurulu tarafından atanan 9 üyeden oluşur.

36. Denetim sözleşmesi, denetim üstlenen bağımsız denetçinin seçiminden itibaren en geç 60 gün içinde yapılır. Bu süre içinde, denetimi üstlenenin yazılı ihtarına rağmen denetlenen işletme sözleşme yapmaktan kaçınırsa, denetimi üstlenen durumu izleyen 10 gün içinde Kuruma bildirir.

37. Aşağıdaki hâllerden birinin varlığında, şirkette denetçi olamaz.

- a) Denetlenecek şirkette pay sahibiyse,
- b) Denetlenecek şirketin yöneticisi veya çalışanıysa veya denetçi olarak atanmasından önceki 3yıl içinde bu sıfatı taşımışsa,
- c) Denetlenecek şirketle bağlantısı bulunan bir tüzel kişinin, bir ticaret şirketinin veya bir ticari işletmenin kanuni temsilcisi veya temsilcisi, yönetim kurulu üyesi, yöneticisi veya sahibiyse ya da bunlarda %20den fazla paya sahipse yahut denetlenecek şirketin yönetim kurulu üyesinin veya bir yöneticisinin alt veya üst soyundan biri, eşi veya üçüncü derece dâhil, üçüncü dereceye kadar kan veya kayın hısımsıysa,
- d) Denetlenecek şirketle bağlantı hâlinde bulunan veya böyle bir şirkette yüzde yirmiden fazla paya sahip olan bir işletmede çalışıyorsa veya denetçisi olacağı şirkette yüzde yirmiden fazla paya sahip bir gerçek kişinin yanında herhangi bir şekilde hizmet veriyorsa,
- e) Denetlenecek şirketin defterlerinin tutulmasında veya finansal tablolarının düzenlenmesinde denetleme dışında faaliyette veya katkıda bulunmuşsa,
- f) Denetlenecek şirketin defterlerinin tutulmasında veya finansal tablolarının çıkarılmasında denetleme dışında faaliyette veya katkıda bulunduğu için (e) bendine göre denetçi olamayacak gerçek veya tüzel kişinin veya onun ortaklarından birinin kanuni temsilcisi, temsilcisi, çalışanı, yönetim kurulu üyesi, ortağı, sahibi ya da gerçek kişi olarak bizzat kendisi ise,
- g) Son 5 yıl içinde denetçiliğe ilişkin meslekî faaliyetinden kaynaklanan gelirinin tamamının %30dan fazlasını denetlenecek şirkete veya ona yüzde yirmiden fazla pay ile iştirak etmiş bulunan şirketlere verilen denetleme ve danışmanlık faaliyetinden elde etmişse ve bunu cari yılda da elde etmesi bekleniyorsa, DENETÇİ OLAMAZ.

38. Bağımsız Denetim Kuruluşları ve Bağımsız Denetçilerin Uyacakları Etik İlkeler

- Mesleki şüphecilik
- Bağımsızlık
- Mesleki özen ve titizlik
- Reklam yasağı
- Sır saklama
- Ticaret ve mesleğe aykırı faaliyet yasağı
- Karşılıklı ilişkiler ve haksız rekabet

39. Denetim kuruluşları ve denetim üstlenen bağımsız denetçiler aşağıda belirtilen denetimleri üstlenemezler:

- a) Türk Ticaret Kanunu uyarınca üstlenemeyecekleri denetimler.
- b) Bağımsızlığı zedeleyecek denetimler.
- c) Denetlenen işletmenin özelliğine göre denetim kadrosunun sayı, nitelik veya tecrübe bakımından yetersiz olduğu denetimler.
- d) 3 yıl geçmedikçe; denetim kuruluşları son 10 yılda 7 yıl, denetim üstlenen bağımsız denetçiler ile bunların yanında ve denetim kuruluşlarında çalışan denetçiler ise son 7 yılda 5 yıl denetim çalışması yürüttükleri işletmelere ilişkin denetimleri.
- e) Sözleşme kabul süreçlerine ilişkin Kurum tarafından yapılan düzenlemelere aykırı denetimler.

40. Bağımsız denetim hizmeti verdikleri dönemde, bedelli veya bedelsiz olarak;

- ✓ Muhasebe defterlerinin tutulması ve buna ilişkin diğer hizmetlerin verilmesi,
 - ✓ Finansal bilgi sistemi kurulması ve geliştirilmesi ile işletmecilik, muhasebe, finans konularındaki uygulamalarla ilgili danışmanlık hizmeti verilmesi, belge düzenlenmesi ve rapor hazırlanması,
 - ✓ Değerleme ve aktüerya hizmetleri verilmesi veya ekspertiz ve uygunluk raporu hazırlanması,
 - ✓ İç denetim fonksiyonunun yerine getirilmesi ya da iç denetim fonksiyonuna destek hizmeti verilmesi,
 - ✓ Yönetim veya insan kaynakları fonksiyonlarının yerine getirilmesi,
 - ✓ Aracılık veya yatırım danışmanlığı hizmetlerinin verilmesi,
 - ✓ Hukuki danışmanlık veya diğer uzmanlık hizmetlerinin verilmesi,
 - ✓ Tahkim ve bilirkişilik yapılması ve
- Kurul tarafından yapılmasına izin verilmeyen alanlarda hizmet sunulması FAALİYETLERİNDE BULUNAMAZLAR.

*** Denetim şirketleri, Finansal tabloların ve beyannamelerin vergi mevzuatı hükümlerine uygunluğunu incelemek ve uygunluğu tasdik edebilir.

41. Bağımsız denetim kuruluşları ve bağımsız denetçiler:

- ✓ Mesleki faaliyetler dışında ticari, sınai ve zirai hiçbir işle uğraşamazlar.
- ✓ Başka bir bağımsız denetim kuruluşunda ortak olamazlar, yönetici ve bağımsız denetçi olarak çalışamazlar.

42. Bağımsızlığı ortadan kaldıran durumlar

a) Bağımsız denetim kuruluşunun ortak, yönetici, bağımsız denetçileri, denetçi yardımcıları ve bunların 3'üncü dereceye kadar (3 üncü derece dahil) kan ve sıhri hısımları ile eşleri veya bağımsız denetim kuruluşları tarafından;

- Müşteriden veya müşteri ile ilgili olanlardan, doğrudan doğruya veya dolaylı olarak bir menfaat elde edildiğinin ortaya çıkması veya bunlara bir menfaat sağlanacağı vaadinin, ilgili bağımsız denetçi tarafından bağımsız denetim kuruluşunun yönetimine yazılı olarak bildirilmemiş olması,
- Müşteriyle veya müşterinin ortaklarıyla veya müşterinin yönetim, denetim veya sermaye bakımından dolaylı veya dolaysız olarak bağlı bulunduğu veya nüfuzu altında bulundurduğu gerçek veya tüzel kişilerle ortaklık ilişkisine girilmiş olduğunun belirlenmiş olması,
- Müşteri ile bağlı ortaklıkları, müşterek yönetime tabi teşebbüsleri ve iştiraklerinde kurucu, yönetim kurulu başkan veya üyesi, şirket müdürü veya yardımcısı olarak veya işletmede önemli karar, yetki ve sorumluluğu taşıyan başka sıfatlarla görev alınması,
- Müşteri veya bağlı ortaklıkları, müşterek yönetime tabi teşebbüsleri ve iştirakleri ile olağan ekonomik ilişkiler dışında borç-alacak ilişkisine girilmiş olması,

b) Geçmiş yıllara ilişkin bağımsız denetim ücretinin, geçerli bir nedene dayanmaksızın, müşteri tarafından ödenmemesi

c) Bağımsız denetim ücretinin, bağımsız denetim sonuçları ile ilgili şartlara bağlanmış olması veya piyasa rayicinden bariz farklılıklar göstermesi, bağımsız denetimin kalitesine dair belirsizlikler yaratması, bağımsız denetim kuruluşu tarafından müşteri işletmeye sunulan diğer hizmetler dikkate alınarak belirlenmesi.

43. Bağımsız denetim faaliyetinde bulunma yetkisi Kurulca iptal edilebilir.

- a) Kuruluş şartlarının kaybedilmesi,
- b) Bağımsız denetim standartlarına aykırı olarak;
 - i. Görev kabulüne ve değişimine ilişkin bağımsız denetim standart, ilke ve kurallarına uyulmaması,
 - ii. Bağımsız denetimlerde Kurula bildirilen bağımsız denetim sözleşmesinde yer alanlar dışında fiilen başka bağımsız denetçi görevlendirilmesi,
 - iii. Bağımsız denetim planı ve çalışma kağıtları ile bunları destekleyici diğer bilgi ve belgelerin bağımsız denetim çalışmasını kanıtlayacak düzeyde bulunmaması,
 - iv. Uygun bağımsız denetim tekniklerinin kullanılmaması nedeniyle gerekli bağımsız denetim kanıtlarının elde edilememesi,
 - v. Raporlamaya ilişkin temel ilkelere uyulmaması,

c) Finansal tabloların güvenilirliğini önemli ölçüde etkileyecek hususların tespiti halinde, bağımsız denetim kuruluşunun bağımsız denetim standartlarına tam olarak uyulduğunu kanıtlayamaması,

ç) Yapılan bağımsız denetim çalışmalarında, sorumlu ortak baş denetçi dahil bağımsız denetim ekibinin dürüstlük, tarafsızlık, mesleki yeterlilik ve özen, bağımsızlık, güvenilirlik ve mesleki davranış gibi etik ilkelere uymaması,

d) Bildirim yükümlülüklerinin zamanında, tam ve doğru olarak yerine getirilmemesi ya da Kurulca veya Kurul tarafından görevlendirilenlerce istenen bilgi ve belgelerin zamanında, tam ve doğru olarak verilmemesi,

e) Hatalı, eksik, yanıltıcı ve gerçeğe aykırı bağımsız denetim ve inceleme raporu düzenlenmesi

f) Sermaye piyasasında kesintisiz olarak 5 yıl süreyle fiilen bağımsız denetim faaliyetinde bulunulmamış olması.

44. Sermaye Piyasası Kurulunun düzenleme ve denetimine tabi işletmelerden;

- ✓ Sermaye piyasası araçları bir borsada ve/veya teşkilatlanmış diğer piyasalarda işlem gören anonim şirketler,
 - Yatırım kuruluşları,
 - Kolektif yatırım kuruluşları,
 - Portföy yönetim şirketleri,
 - İpotek finansmanı kuruluşları,
 - Konut finansmanı ve varlık finansmanı fonları,
 - Varlık kiralama şirketleri,
 - Merkezî takas kuruluşları,
 - Merkezî saklama kuruluşları,
 - Veri depolama kuruluşları,
- ✓ Sermaye piyasası araçları bir borsada ve/veya teşkilatlanmış diğer piyasalarda işlem görmeyen ancak Sermaye Piyasası Kanunu kapsamında halka açık sayılan şirketlerden aşağıdaki üç ölçütten en az ikisini sağlayanlar:
 - Aktif toplamı 15.000.000 TL ve üstü.
 - Yıllık net satış hasılatı 20.000.000 TL ve üstü
 - Çalışan sayısı 50 ve üstü.
- ✓ Bankacılık Kanunu uyarınca Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun düzenleme ve denetimine tabi işletmelerden;
 - Bankalar,
 - Finansal kiralama şirketleri,
 - Faktöring şirketleri,
 - Finansman şirketleri,
 - Varlık yönetim şirketleri,
 - Derecelendirme kuruluşları,
 - Finansal holding şirketleri,
 - Finansal holding şirketleri üzerinde 5411 sayılı Kanunda tanımlandığı şekliyle nitelikli paya sahip olan şirketler,
 - Ödeme kuruluşları ve elektronik para kuruluşları.
- ✓ Sigorta, reasürans ve emeklilik şirketleri.
- ✓ Borsa İstanbul Piyasalarında faaliyet göstermesine izin verilen; yetkili müesseseler, kıymetli madenler aracı kurumları, kıymetli maden üretimi veya ticareti ile iştigal eden anonim şirketler.